

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail:
urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
OPĆINE ORAŠJE
Broj:05-03/13**

Sarajevo, srpanj 2013. godine

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Općine Orašje** za 2012. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan) i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Općine Orašje odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Općine Orašje sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa koji određuju iznose i objelodanjivanje u finansijskim izvješćima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i relevantnim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Naša odgovornost je također da izvršimo procjenu da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim propisima, da li se sredstva koriste za utvrđene namjene, te da se izvrši ocjena finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sustava interne kontrole.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Osnova za izražavanja mišljenja:

- 1. Nije bilo osigurano adekvatno praćenje realizacije planiranih veličina i usklađivanja Proračuna Općine za 2012. godinu, kako je propisano Zakonom u proračunima u FBiH, na način da povećanje ili smanjenje prihoda istovremeno prati povećanje ili smanjenje rashoda koji se financiraju iz istih. Navedeno je imalo za posljedicu da je u finansijskim izvješćima za 2012. godinu iskazan višak rashoda nad prihodima u iznosu od 214.099 KM. Iskazani kumulirani višak rashoda nad prihodima na datum bilance sa nepokrivenim viškom rashoda nad prihodima iz prethodne godine iznosi 326.931 KM.**

Općina nije Proračunom za 2013. godinu planirala izvore za pokriće deficita, iako je člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH bila u obvezi (Točka 3.2. Izvješća),

2. Zbog nepravilnog knjigovodstvenog evidentiranja naknada za dodijeljeno neizgrađeno građevinsko zemljište u iznosu od 152.671 KM na poziciji kapitalnih primitaka, a koje predstavljaju prihod Općine, ne može se potvrditi da su prihodi Općine za 2012. godinu iskazani istinito i fer u financijskim izvješćima (Točka 3.3. Izvješća),
3. Za utrošak sredstava tekućih grantova udrugama građana, vjerskim zajednicama i ostalim neprofitnim organizacijama u iznosu od 143.459 KM ne možemo potvrditi da je u potpunosti osigurano poštivanje principa pravičnosti i transparentnosti trošenja javnih sredstava, jer se nije raspisivao Javni poziv, sukladno Odluci o postupku i kriterijima za raspodjelu sredstava udrugama građana od interesa za Općinu (Točka 3.4.3. Izvješća).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, financijska izvješća **Općine Orašje**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenim okvirom financijskog izvještavanja.

Financijsko poslovanje Općine Orašje u tijeku 2012. godine, osim za napomene navedene u točkama **1., 2. i 3.** u prethodnom pasusu, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 12.07.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
2.1	Rezime	2
3.	NALAZI I PREPORUKE	3
3.1	Sustav internih kontrola	3
3.2	Proračun Općine za 2012. godinu	4
3.3	Prihodi i primici.....	5
3.4	Rashodi i izdaci	8
3.4.1	Bruto plaće i naknade uposlenih.....	8
3.4.2	Izdaci za materijal i usluge.....	9
3.4.3	Tekući grantovi.....	10
3.5	Javne nabavke.....	12
3.6	Stalna sredstva	13
3.7	Kratkoročna potraživanja.....	13
4.	KOMENTAR	14
PRILOG BR. 1.....	.....	1
IZVRŠENJE PRORAČUNA OPĆINE ORAŠJE NA DAN 31.12.2012. GODINE	.....	1
PRILOG BR. 2.....	.....	2
IZVRŠENJE PRORAČUNA OPĆINE ORAŠJE NA DAN 31.12.2012. GODINE	.....	2

**IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
OPĆINE ORAŠJE**

za 2012. godinu

1. UVOD

Općina Orašje (u daljem tekstu: Općina) je jedinica lokalne samouprave uspostavljena zakonom, sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije BiH, Ustavom Županije Posavske, Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH i Statutom Općine Orašje. Općina ima svojstvo pravne osobe i samostalna je u odlučivanju u poslovima iz svog samoupravnog djelokruga, sukladno ustavu, zakonu i Statutu Općine i odgovorna je za obavljanje tih poslova. Općina obavlja poslove lokalne samouprave, obavlja upravne i druge stručne poslove koji se federalnim zakonima, odnosno zakonima županije, iz određenih upravnih oblasti prenesu na Općinu. Općina stvara uvjete da građani sa područja Općine u cjelini na demokratski način ostvaruju sva svoja prava i slobode, utvrđene ustavom, o čemu se brinu sva tijela Općine u okviru svojih nadležnosti.

U okviru samoupravnog djelokruga, Općina sukladno zakonima i Statutom Općine obavlja naročito slijedeće poslove lokalne samouprave: osigurava uvjete i poduzima sve potrebne mjere za dosljednu primjenu, poštivanje i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda sukladno Ustavu BiH, Ustavu Federacije, ustavu Županije i Statutu Općine, donosi proračun Općine, donosi programe i planove razvoja Općine i stvara uvjete za gospodarski razvoj i upošljavanje, utvrđuje politiku korištenja i visine naknada za korištenje javnih dobara, donosi propise o porezima, naknadama, doprinosima i pristojbama iz općinske nadležnosti, donosi razvojne, prostorne i urbanističke programe i planove, donosi odluke o upravljanju i raspolaganju građevinskim zemljištem (imovinom), obavlja poslove iz oblasti premjera i katastra nekretnina i evidencija o nekretninama, upravlja, financira i unaprijeđuje djelatnosti i objekte lokalne infrastrukture (vodosnabdijevanje, održavanje lokalnih groblja, ulična rasvjeta, parkovi, lokalni putovi i mostovi i dr.), osigurava uvjete za ostvarivanje mjesne samouprave, osigurava uređenja naselja, kvaliteta stanovanja i komunalnih objekata, poduzima mjere za osiguranje javnog reda i mira, organizira i unapređuje lokalni javni prijevoz, provodi socijalnu politiku i uspostavlja službe socijalne zaštite i druge poslove utvrđene Zakonom o načelima lokalne samouprave, kao i poslove prenesene zakonom iz djelokruga županija/kantona i Federacije.

Prema Statutu, Općinsko vijeće je zastupničko tijelo građana, koje donosi općinske propise i druge akte iz samoupravnog djelokruga Općine, koji se odnose na prava i dužnosti građana. Općinsko vijeće je izabrano temeljem općeg biračkog prava na neposrednim izborima tajnim glasovanjem na način određen zakonom. Općinsko vijeće broji 25 vijećnika, čiji mandat traje 4 godine, a funkciju vlasti obavlja sukladno Ustavu, Zakonu i Statutu Općine.

Općinski načelnik je nositelj izvršne i upravne vlasti Općine, čije nadležnosti su propisane Zakonom i Statutom Općine. Općinskog načelnika, kao i Općinsko vijeće, sukladno Ustavu i Zakonu, neposredno biraju građani na lokalnim izborima na period od 4 godine.

U cilju obavljanja poslova i zadatka iz svoje nadležnosti, sukladno Odluci o osnivanju i djelokrugu općinskih službi za upravu i Pravilniku o unutarnjoj organizaciji jedinstvenog općinskog organa uprave općine Orašje, formirano je 6 (šest) službi za upravu: Služba za stručne i zajedničke poslove, Služba opće uprave, branitelja i društvenih djelatnosti, Služba za gospodarstvo i infrastrukturu, Služba za financije, Služba prostornog uređenja i imovinsko pravnih poslova i Služba za civilnu zaštitu i nadzor.

Prema Pravilniku o unutarnjoj organizaciji u Općini je sistematizirano 84 radna mjesta, a na dan 31.12.2012. godine, u općinskoj administraciji, bio je uposlen 81 djelatnik.

Sjedište Općine je u Orašju u ulici Treća br. 45.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Općine Orašje za 2012. godinu, pravilnost i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li finansijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Općine Orašje na dan 31.12.2012. godine, izvršenje Proračuna Općine za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, u srpnju 2013. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem temeljem uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

2.1 Rezime

Izvršenom revizijom poslovanja Općine Orašje za 2012. godinu konstatirali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Prilikom izrade proračuna osigurati planiranje izvora financiranja proračunskog deficita sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH,

Nadležna općinska služba treba da osigura da se uz godišnja finansijska izvješća sačinjava i dostavlja narativno izvješće sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i člancima 33.do 41. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH,

Donijeti Pravilnik o internim kontrolama - internim kontrolnim postupcima sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, kako bi se uskladilo poslovanje sa zakonskim propisima, stvorili uvjeti za efikasno obavljanje poslova, te smanjili rizici od namjernih i nenamjernih grešaka,

Potrebno je da se poslovi stručnog savjetnika za internu reviziju usklade sa nadležnostima interne revizije propisane Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, te izvršiti popunu radnog mjesta kako bi se osiguralo u potpunosti djelovanje interne revizije sukladno navedenom Zakonu,

Osigurati pravilno knjigovodstveno evidentiranje naknade za dodijeljeno zemljište sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i federalnim Računovodstvenim politikama, te osigurati kontinuiranu kontrolu naplate istih kao i prihoda temeljem zakupa poljoprivrednog zemljišta i javnih površina sukladno Odluci o dodjeli državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup, Odluci o privremenom korištenju javnih površina na području Općine i ostalim važećim zakonskim i drugim propisima, te poduzeti pravne radnje na naplati naknada u zakonski utvrđenim rokovima,

Potrebno je da se osigura u potpunosti izdvajanje sredstava na poseban namjenski račun za kapitalne izdatke, kao i trošenje sredstava sa navedenog računa sukladno Zakonu o građevinskom zemljištu FBiH, Zakonu o građenju Županije Posavske i Uputama o otvaranju posebnih namjenskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračun za namjenska sredstva,

Potrebno je poduzeti aktivnosti na usklađivanju koeficijenata za obračun plaća uposlenih u Općini sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH,

Osigurati evidentiranje rashoda u periodu u kojem je obveza za plaćanje nastala sukladno Uredbi o računovodstvu i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH,

Osigurati dosljedno primjenu Zakona o proračunima u FBiH u dijelu korištenja odobrenih sredstava samo do visine utvrđene Proračunom Općine u njegovom posebnom dijelu,

Potrebno je osigurati zaključivanje Ugovora o pružanju zajedničkih komunalnih usluga sa JP „Komunalac“ na početku godine, kako bi izvršene usluge bile sukladne ugovorima za godinu za koju su isti zaključeni,

Potrebno je da se poduzmu pravne radnje u zakonski utvrđenom roku protiv pravnih i fizičkih osoba koje ne izmiruju svoje obveze prema Općini, kako se ne bi stvarali dodatni troškovi koji opterećuju Proračun Općine,

U cilju racionalnog i transparentnog upravljanja javnim prihodima, te djelotvornijeg korištenja raspoloživih resursa, osigurati dosljednu primjenu Odluke o postupku i kriterijima za raspodjelu sredstava udrugama građana od interesa za Općinu, te sukladno navedenom, osigurati raspisivanje Javnih poziva za izbor projekata i programa udruga građana koji će se financirati iz Proračuna Općine Orašje,

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu provođenja zakonske procedure procjenjivanja vrijednosti nabavki roba, usluga i ustupanja radova,

Poduzeti aktivnosti na utvrđivanju vrijednosti imovine koja je u vlasništvu Općine ili ima pravo raspolaganja nad istom, te na osnovu vjerodostojne dokumentacije izvršiti procjenu fer vrijednosti iste kako bi imovina bila istinito i fer iskazana u poslovnim knjigama,

Sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH vršiti popis imovine i obveza i izradu Izvješća o popisu imovine i obveza Općine na dan 31.12., koji će sadržavati sve vrijednosne i prirodne pokazatelje imovine i obaveza Općine, iz kojih će se nedvosmisleno moći zaključiti da je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem,

Osigurati kontinuirano praćenje naplate potraživanja po svim osnovama, kao i poduzimanje zakonskih mjera na naplati svih potraživanja a posebno onih iz ranijih godina, kako ne bi došlo do zastare istih.

3. NALAZI I PREPORUKE

3.1 Sustav internih kontrola

Izvršena je procjena funkcioniranja sustava internih kontrola u Općini Orašje, kako bi se uvjerali da li uspostavljene interne kontrole, osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonskim propisima, točnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, kao i ekonomično i efikasno trošenje javnih sredstava. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na menadžmentu Općine Orašje, a osnova za uspostavu **kontrolnog okruženja** je adekvatna organizacijska struktura i kvalitetni interni akti.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji jedinstvenog općinskog organa uprave općine Orašje, koji je polazni akt i sastavni dio sustava internih kontrola, uređena je unutarnja organizacija i djelokrug jedinstvenog općinskog organa uprave općine Orašje, vrsta organizacijskih jedinica i njihova nadležnost, sistematizacija radnih mjesta, rukovođenje općinskim organima uprave i organizacijskim jedinicama, ovlasti u rukovođenju i odgovornosti za obavljanje poslova, stručni kolegij, suradnja u obavljanju poslova iz nadležnosti općinskih službi, programiranje i planiranje rada, način ostvarivanja prava i dužnosti iz radnih odnosa i disciplinska odgovornost službenika i namještenika, ostvarivanje javnosti rada, te ostala pitanja koja se odnose na ustrojstvo uprave i unutarnju organizaciju rada Općinskog organa uprave. Sistematizacija radnih mjesta predviđa ukupno 84 izvršitelja od čega 7 rukovodećih državnih službenika, 24 ostala državna službenika i 59 namještenika. Sistematizacija po službama i organizacijskim jedinicama sadrži: naziv radnog mjesta, opis poslova za svako radno mjesto, uvjete za obavljanje poslova radnog mjesta, vrstu djelatnosti, naziv grupe poslova, složenost poslova, status izvršitelja, pozicija radnog mjesta i broj izvršitelja.

Navedenim Pravilnikom je sistematizirano radno mjesto „Stručnog savjetnika za internu reviziju“, ali isto nije popunjeno. Na temelju opisa poslova navedenog radnog mjesta, konstatirano je da istim nisu regulirane nadležnosti interne revizije sukladno Zakonu o internoj reviziji, kojim je regulirano da su interni revizori ovlašteni da vrše sistematičan pregled i procjenu upravljanja rizikom i internih kontrola, te procjenjivanje adekvatnosti i efikasnosti sustava financijskog upravljanja i kontrole u smislu: identifikacije rizika, ocjene rizika i upravljanja rizikom od uprave organizacije, ispunjavanja zadataka i postizanja definiranih ciljeva organizacije, ekonomične, efikasne i djelotvorne uporabe resursa, usklađenosti sa uspostavljenim politikama, procedurama, zakonima i regulativama, čuvanja sredstava organizacije od gubitaka kao svih vidova nepravilnosti, integriteta i vjerodostojnosti informacija, računa i podataka, uključujući procese internog i eksternog izvještavanja. Pravilnikom je regulirano da stručni savjetnik za internu reviziju obavlja i druge poslove iz djelokruga Službe po nalogu pomoćnika Općinskog načelnika i Općinskog načelnika, iako je Zakonom o internoj reviziji regulirano da rukovodilac organizacije ima isključivo ovlaštenje da inicira posebne zadatke konsultantske naravi koje se odnose na internu reviziju, a koji nisu obuhvaćeni godišnjim planom interne revizije u okviru organizacije.

Zakonom o proračunima u FBiH, proračunski korisnici su obvezni urediti sustav interne kontrole te donijeti Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima, koji bi regulirao postupanje po osnovnim procesima poslovanja kako bi se definirani ciljevi poslovanja ostvarili na najefikasniji i najekonomičniji način. **Općina nije donijela navedeni Pravilnik**, kojim bi se također definirali postupci, koji podrazumijevaju obvezu reguliranja upravljačkih i administrativnih kontrolnih postupaka, računovodstvenih internih kontrolnih postupaka i postupaka procjene rizika (visok, srednji i nizak, te analogno tome mjere, koje bi trebalo poduzeti u cilju otklanjanja utvrđenih rizika i sprječavanja neželjenih dešavanja), informiranja, komuniciranja i nadgledanja radi osiguranja ciljeva Općine i osiguranja uvjerenja da je interna kontrola uspostavljena u Općini da podržava metodičan, ekonomičan, djelotvoran i uspješan rad, štiti sredstva od gubitaka uzrokovanim rasipanjem, zlouporabom, pogrešnim rukovođenjem, greškama, prijevarom i ostalim neregularnostima, da omogućava pouzdane i blagovremene informacije koje se koriste pri izvještavanju, podršci i donošenju odluka.

Uvidom u pisane procedure, koje bi trebale regulirati pojedine procese poslovanja, a koje su sastavni dio sustava internih kontrola, konstatirano je da je Općina, uglavnom donijela sve pisane procedure. Izvršenom revizijom konstatirano je da se u pojedinim slučajevima propisane procedure nisu provodile dosljedno, što je imalo za posljedicu određene propuste koji se odnose na: obvezu donošenja Pravilnika o internim kontrolama, obvezu usklađivanja opisa poslova stručnog savjetnika za internu reviziju, kao i popunu navedenog radnog mjesta sukladno Zakonu o internoj reviziji (točka 3.1.); obvezu planiranja izvora financiranja proračunskog deficita i sačinjavanja i dostavljanja narativnog izvješća uz godišnja financijska izvješća sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Pravilniku o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH (točka 3.2.); knjigovodstveno evidentiranje prihoda po osnovu naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište, te nadzora nad praćenjem naplate navedenih prihoda i prihoda po osnovu zakupa poljoprivrednog zemljišta, zakupa javnih površina, kao i knjigovodstveno evidentiranje neutrošenih namjenskih sredstava sukladno Uputama o otvaranju posebnih namjenskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa (točka 3.3); usklađivanje koeficijenata za obračun plaća državnih službenika i namještenika Općine sa zakonskim propisima (točka 3.4.1.), iskazivanje prekoračenja plana na pojedini stavkama izdataka za materijal i usluge suprotno Zakonu o proračunima u FBiH, zaključivanje ugovora za fiskalnu godinu za pružanje zajedničke komunalne potrošnje i stvaranje dodatnih troškova zbog propuštenog zakonskog roka utuživanja pravnih i fizičkih osoba koje ne izmiruju svoje obveze prema Općini (točka 3.4.2.), izdvajanje sredstava tekućih grantova udrugama građana (točka 3.4.3.), procjenu vrijednosti ugovora na početku postupka javnih nabavki roba i usluga (točka 3.5.), popis imovine i obveza sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 3.6).

Donijeti Pravilnik o internim kontrolama - internim kontrolnim postupcima sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, kako bi se uskladilo poslovanje sa zakonskim propisima, stvorili uvjeti za efikasno obavljanje poslova, te smanjili rizici od namjernih i nenamjernih grešaka,

Potrebno je da se poslovi stručnog savjetnika za internu reviziju usklade sa nadležnostima interne revizije propisane Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, te izvršiti popunu radnog mjesta kako bi se osiguralo u potpunosti djelovanje interne revizije sukladno navedenom Zakonu.

3.2 Proračun Općine za 2012. godinu

Proračun Općine i Odluku o izvršenju proračuna Općine Orašje za 2012. godinu Općinski načelnik je proglasio 02.04.2012. godine na temelju članka 18. stavak 3. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH i članka 97. stavak 4. Statuta Općine Orašje, iz razloga što Proračun nije usvojen od strane Općinskog vijeća u zakonskom roku, iako je isti dostavljen od strane nadležne Službe Općine 28.02.2012. godine. Na sjednici Općinskog vijeća održanoj 29.03.2012. godine, na dnevnom redu je bilo usvajanje Proračuna Općine za 2012. godinu, ali isti nije razmatran, jer nije usuglašen dnevni red sjednice Općinskog vijeća, pa je sjednica odgođena za 17.04.2012. godine, zbog čega je načelnik iskoristio zakonsku mogućnost usvajanja istog sukladno Zakonu o načelima lokalne samouprave i Statutu Općine, kako bi Proračun za 2012. godinu bio usvojen u zakonskom roku. Do donošenja Proračuna, primjenjivala se Odluka Općinskog vijeća od 30.12.2011. godine, o privremenom financiranju Općine za razdoblje siječanj - ožujak 2012.

godine. Privremeno financiranje Općine utvrđeno je u visini od 1.000.000 KM, što predstavlja iznos Proračuna realiziran u razdoblju siječanj – ožujak 2011. godine.

Proračunom Općine, planirani su prihodi i primici u iznosu od 5.633.500 KM, rashodi i izdaci 5.491.200 KM i višak prihoda nad rashodima u iznosu od 142.300 KM u cilju izmirenja obveza iz 2011. godine po osnovu kapitalnih izdataka. Iz prezentirane dokumentacije, vezane za izradu Proračuna, konstatirano je da je sačinjen Operativni proračunski kalendar kojim su utvrđeni i ispoštovani rokovi izrade i dostavljanja Proračuna Općine za 2012. godinu Općinskom vijeću sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Također je konstatirano da je Općinsko vijeće, u zakonskom roku (30.06.), donijelo Dokument okvirnog proračuna kako za period 2012-2014. godina tako i za period 2013-2015. godina.

Dana 19.12.2012. godine Općinsko vijeće je donijelo Odluku o izmjenama i dopunama proračuna Općine za 2012. godinu, kojim su planirani ujednačeni prihodi i primici, rashodi i izdaci u iznosu od 4.953.200 KM, što je za 2.063.861 KM manje od prvobitnog plana prihoda i primitaka (ili za 12%) i 1.882.748 KM manje ostvarenih rashoda i izdataka (ili za 10%).

Osnova za izradu Rebalansa proračuna za 2012. godinu bila je izvršenje proračuna za šest mjeseci 2012. godine. Iako u tom periodu nije bilo prekoračenja na poziciji rashoda i izdataka, ne možemo potvrditi da nije bilo prekoračenja do usvajanja Rebalansa, imajući u vidu da je Rebalans plana usvojen 19.12.2012. godine.

Sukladno Pravilniku o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH, Općina dostavlja periodična izvješća Ministarstvu financija Županije Posavske. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da Općina uz godišnje izvješće nije dostavila tekstualno izvješće u kojem je trebala obrazložiti izvršenje proračuna sa posebnim osvrtom na odstupanja ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji, kojim su obuhvaćena stanja imovine i obveza i izvora vlasništva, sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i člancima 33. do 41. Pravilnika o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

U Izvješću o izvršenju proračuna Općine za 2012. godinu, kojeg je usvojilo Općinsko vijeće (Zaključkom od 14.05.2013. godine), iskazani su ostvareni prihodi i primici u iznosu od 4.615.695 KM koji su za 337.695 KM (ili za 6,81%) manji u odnosu na plan, rashodi i izdaci u iznosu od 4.829.794 KM koji su u odnosu na plan manji za 123.406 KM (ili za 2,50%) i ostvareni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 214.099 KM, što sa ostvarenim viškom rashoda nad prihodima iz prethodne godine čini akumulirani višak rashoda nad prihodima u iznosu od 326.931 KM. Općina nije Proračunom za 2013. godinu planirala izvore za pokriće viška rashoda nad prihodima, iako je člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH bila u obvezi.

Prilikom izrade proračuna osigurati planiranje izvora financiranja proračunskog deficita sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH,

Nadležna općinska služba treba da osigura da se uz godišnja financijska izvješća sačinjava i dostavlja narativno izvješće sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i člancima 33.do 41. Pravilnika o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

3.3 Prihodi i primici

Ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 4.615.695 KM i u odnosu na plan manje su iskazani za 337.505 KM (ili za 6,81%). U strukturi ostvarenih prihoda i primitaka na ostvarene prihode se odnosi 3.866.817 KM, a na primitke 539.425 KM.

U strukturi prihoda na prihode od poreza se odnosi 2.315.574 KM koji su u odnosu na plan manje ostvareni za 54.926 KM (ili za 2,32%), neporezne prihode 1.414.352 KM, koji su u odnosu na plan manje ostvareni za 33.848 KM (ili za 2,34%) i primljeni tekući transferi i donacije u iznosu od 676.317 KM, koji su u odnosu na plan manje ostvareni za 208.183 KM (ili za 23,54%).

Na temelju prezentirane dokumentacije konstatirano je da se svi prihodi Općine uplaćuju na depozitni račun otvoren kod Unicredit banke, koji se svakodnevno prazne na transakcijske račune za redovno poslovanje Općine, kao i na namjenske račune otvorene kod poslovnih banaka (izdvojena sredstva za kapitalne izdatke i izdvojena sredstva za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća). Uvidom u dokumentaciju nismo se uvjerali da se na namjenski račun za kapitalne izdatke prikupljaju sredstva temeljem naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište, naknade za uređenje građevinskog zemljišta, rente i naknade za korištenje

građevinskog zemljišta, jer nam nije prezentiran akt upućen poslovnoj banci za pražnjenje prihoda po navedenom osnovu sa depozitnog (na koji se vrši uplata) na namjenski račun za kapitalne izdatke. Također ne možemo potvrditi da se trošenje sredstava sa ovog namjenskog računa vrši u potpunosti za namjene regulirane Zakonom o građevinskom zemljištu FBiH i Zakonom o građenju Županije Posavske, jer je sa navedenog računa izvršeno plaćanje izgradnje školsko sportske dvorane u iznosima 37.636 KM i 14.122 KM, iako se za ove namjene ne vrše izdvajanja sa navedenog namjenskog računa sukladno navedenim zakonima.

Prihodi od poreza – U strukturi prihoda, porezni prihodi učestvuju sa 59,88% ukupno ostvarenih prihoda Općine za 2012. godinu. Strukturu prihoda od poreza najvećim dijelom čine prihodi od neizravnih poreza 1.630.991 KM, prihodi od poreza na dohodak 547.605 KM, prihodi od poreza na imovinu 123.038 KM. Navedene prihode Općina ostvaruje sukladno federalnom i županijskom Zakonu o pripadnosti javnih prihoda.

Neporezni prihodi – Neporezni prihodi čine 36,58% ukupno ostvarenih prihoda za 2012. godinu. Strukturu neporeznih prihoda čine prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine u iznosu od 721.070 KM i prihodi od naknada i taksi i prihoda od pružanja javnih usluga u iznosu od 690.907 KM.

Prihode od poduzetničke aktivnosti i imovine čine prihodi od zakupa - špedicije 70.387 KM, prihodi od iznajmljivanja poljoprivrednog zemljišta 86.509 KM, prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora 22.175 KM i prihodi od terminala 541.698 KM.

Prihode od naknada, taksi i prihoda od pružanja javnih usluga najvećim dijelom čine administrativne pristojbe 117.012 KM, komunalne pristojbe 179.903 KM, naknade za uređenje građevinskog zemljišta 21.644 KM, zakup javnih površina 41.776 KM, usluge premjera 22.861 KM, korištenje podataka izmjera i katastra 10.869 KM, uporaba cesta za pravne i građanske osobe 91.293 KM, naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda 60.623 KM, te prihodi od pružanja usluga građanima 14.200 KM.

Pravilnikom o vlastitim приходима, načinu i rokovima raspodjele, kojeg je donio Općinski načelnik, utvrđeni su vlastiti prihodi proračuna Općine, način i rokovi raspodjele kao i namjensko trošenje istih. Prema Pravilniku, vlastiti prihodi čine sastavni dio ukupnih prihoda Općine i služe za pokriće rashoda i izdataka tekuće proračunske godine. Pod vlastitim приходима, u smislu navedenog Pravilnika, podrazumijevaju se prihodi od naplate parkinga na carinskom terminalu, prihodi od zakupa poslovnih prostora, prihodi od zakupa neizgrađenog građevinskog zemljišta i korištenja javnih površina i prihodi od naknada, pristojbi i prihodi od pružanja javnih usluga.

Prihodi po osnovu iznajmljivanja poljoprivrednog zemljišta ostvareni su u iznosu od 86.509 KM i isti se ostvaruju temeljem Odluke Općinskog vijeća o dodjeli državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup. Navedenom odlukom propisano je raspisivanje javnog natječaja za dodjelu državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup prikupljanjem pismenih ponuda. Općinsko vijeće je 09.02.2012. godine donijelo Program gospodarenja poljoprivrednim zemljištem na području Općine kojim je utvrđena površina zemlje određena za zakup. U 2012. godini Općina je raspisala Javni poziv za dodjelu u zakup državnog poljoprivrednog zemljišta putem prikupljanja pismenih ponuda. Nakon provedene procedure, Povjerenstvo je izvršilo bodovanje prema kriterijima iz Javnog poziva i sačinilo listu kandidata po pojedinim parcelama, na temelju koje je načelnik Općine donio Odluku o odabiru najpovoljnijih ponuđača za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta sa kojima je zaključen ugovor. Ugovorima je regulirano da se zemljište izdaje na period od pet godina, a obveza zakupoprimalca je da izvrši uplatu godišnje zakupnine i to unaprijed do 31.12. tekuće godine za narednu godinu. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Općina u 2012. godini podnosila zahtjeve Općinskom pravobraniteljstvu, za podnošenje tužbi protiv zakupoprimalca zbog neplaćanja zakupnine za poljoprivredno zemljište. Uvidom u prezentirane zahtjeve u kojima nije naveden iznos potraživanja, konstatirano je da se neizvršene obveze plaćanja zakupnine odnose na zaključene ugovore iz 2008. i 2009. godine. **Zbog navedenog ne možemo potvrditi da se u potpunosti posvećuje dužna pažnja naplati prihoda temeljem navedenog, jer je Općina trebala poduzeti zakonske mjere naplate nakon neplaćanja prve rate imajući u vidu da se uplata vrši godišnje.**

Prihodi po osnovu carinskog terminala ostvareni su u iznosu od 541.698 KM. Navedeni prihodi se ostvaruju sukladno Odluci o utvrđivanju visine naknade za korištenje carinskih terminala, a na temelju zaključenog ugovora između Uprave za izravno oporezivanje BiH i Općine Orašje kao vlasnika terminala. Ugovor je zaključen na određeno vrijeme od 03.07.2007. godine, pa dok traju potrebe Uprave za izravno oporezivanje. Prema Ugovoru, 70% prihoda pripada Općini, a 30% Upravi za izravno oporezivanje BiH.

Općina ima obvezu da za potrebe Uprave osigura i da na korištenje prostor - carinski terminal koji mora ispunjavati propisane uvjete, te da omogućiti ulazak motornih vozila na parking tokom 24 sata, kao i zaposlenim u Upravi, da vrši naplatu korištenja parkinga (40 KM za teretna motorna vozila, 10 KM za putnička motorna vozila čija se roba carini i 5 KM za sva prazna vozila nosivosti preko 3,5 tone po prelasku kroz terminal). Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da se mjesečno sačinjavaju Izvješća o mjesečnom prometu Terminala, kao i Zapisnik o usklađivanju evidencija o korištenju carinskog terminala Općine Orašje kojeg potpisuju predstavnici Općine i Carinske ispostave. Nakon toga Uprava za neizravno oporezivanje ispostavlja fakturu Općini na pripadajući iznos sredstava sukladno zaključenom Ugovoru. Uvidom u dokumentaciju naplate i evidentiranja prihoda po navedenom osnovu, nisu konstatirane nepravilnosti.

Naknada za dodijeljeno građevinsko zemljište - Odlukom Općinskog vijeća o uvjetima i načinu dodjele neizgrađenog građevinskog zemljišta regulirano je da se za dodijeljeno neizgrađeno zemljište plaća naknada prema osnovama i mjerilima utvrđenim Zakonom o građevinskom zemljištu. Navedenom Odlukom također je regulirano da se iznos naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište utvrđuje rješenjem o dodjeli, a visina se utvrđuje odlukom o raspisivanju natječaja za svaku konkretnu dodjelu neizgrađenog građevinskog zemljišta. Uvidom u dokumentaciju, konstatirano je da je Općina provela osam Javnih natječaja za dodjelu neizgrađenog građevinskog zemljišta. Odluku o raspisivanju Javnog natječaja, zaključak o rezultatima Javnog natječaja, kao i rješenje o dodjeli neizgrađenog građevinskog zemljišta donosilo je Općinsko vijeće. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da se naknada za dodijeljeno građevinsko zemljište nije evidentirala na poziciji prihoda već kao poziciji kapitalnih primitaka od prodaje zemljišta koji su, po ovom osnovu, ostvareni u 2012. godini u iznosu od 152.671 KM. Imajući u vidu odredbe Zakona o građevinskom zemljištu i općinske Odluke o uvjetima i načinu dodjele neizgrađenog građevinskog zemljišta, **smatramo da je naknadu za dodijeljeno građevinsko zemljište trebalo knjigovodstveno evidentirati na poziciji prihoda, a neutrošena namjenska sredstva sa 31.12.2012. godine, iskazati na poziciji razgraničenih prihoda sukladno Uputama o otvaranju posebnih namjenskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračun za namjenska sredstva i federalnim Računovodstvenim politikama.**

Imajući u vidu obvezu uplate naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na poseban namjenski račun, zbog nepostojanja adekvatnih evidencija, ne možemo potvrditi da se navedena sredstva koriste za namjene propisane članom 63. Zakona o građevinskom zemljištu FBiH.

Prihodi po osnovu naknade za zakup javnih površina su iskazani u iznosu od 41.776 KM. Naknada se obračunava sukladno Odluci o privremenom korištenju javnih površina na području Općine Orašje koju je donijelo Općinsko vijeće 12.02.2009. godine. Sukladno navedenoj Odluci, Služba za gospodarstvo i infrastrukturu donosi rješenje kojim se odobrava privremeno korištenje javne površine, kojim je propisana obveza uplate naknade za korištenje javne površine do 10. dana u mjesecu za protekli mjesec, a ukoliko se korisnik ne bude pridržavao navedenih uvjeta iz rješenja, ili ne bude redovito uplaćivao novčanu naknadu za privremeno korištenje javne površine, tako da duguje više od tri mjesečna iznosa, gubi pravo korištenja, a protiv korisnika će se pokrenuti postupak za prinudnu naplatu dugovanja. Uvidom u dokumentaciju, nismo se uvjerali da se svi korisnici pridržavaju navedenih odredaba iz rješenja, niti je Općina nakon tri mjeseca neplaćanja adekvatne naknade pokrenula radnje protiv korisnika koji ne izmiruju svoje obveze, obzirom da je protiv nekih korisnika pokrenula postupak za prinudnu naplatu dugovanja nakon godinu, dvije, tri ili četiri godine. Odlukom o privremenom korištenju javnih površina na području Općine Orašje, predviđene su novčane kazne za prekršaj pravnih osoba, koji se, između ostalog, ne pridržavaju uvjeta navedenih u rješenju i ako ne plaćaju naknadu za privremeno korištenje javne površine, ali se nismo uvjerali da se kaznene odredbe primjenjuju.

Naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća ostvarena je u iznosu od 65.110 KM i ista se ostvaruje sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Služba za civilnu zaštitu i nadzor Općine donijela Godišnji plan korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje. Na namjenskom računu otvorenom za prikupljanje sredstava za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća sa 31.12.2012. godine ostalo je neutrošenih sredstava u iznosu od 186.825 KM i odnose se na neutrošena sredstva kako iz tekuće tako i iz ranijih godina, koja su bila iskazana na poziciji prihoda, jer Općina ne evidentira neutrošena namjenska sredstva na kraju godine na poziciji vremenskih razgraničenja kako je to propisano Uputama o otvaranju posebnih namjenskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s

posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračun za namjenska sredstva i federalnim Računovodstvenim politikama.

Osigurati pravilno knjigovodstveno evidentiranje naknade za dodijeljeno zemljište sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i federalnim Računovodstvenim politikama, te osigurati kontinuiranu kontrolu naplate istih kao i prihoda temeljem zakupa poljoprivrednog zemljišta i javnih površina sukladno Odluci o dodjeli državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup, Odluci o privremenom korištenju javnih površina na području Općine i ostalim važećim zakonskim i drugim propisima, te poduzeti pravne radnje na naplati naknada u zakonski utvrđenim rokovima,

Potrebno je da se osigura u potpunosti izdvajanje sredstava na poseban namjenski račun za kapitalne izdatke, kao i trošenje sredstava sa navedenog računa sukladno Zakonu o građevinskom zemljištu FBiH, Zakonu o građenju Županije Posavske i Uputama o otvaranju posebnih namjenskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračun za namjenska sredstva.

3.4 Rashodi i izdaci

Ukupno ostvareni rashodi i izdaci Općine za 2012. godinu, iskazani su u iznosu od 4.829.794 KM i u odnosu na plan manje su iskazani za 123.406 KM (ili za 2,49%). U strukturi rashoda i izdataka, na rashode se odnosi 3.695.333 KM, a na kapitalne izdatke 1.106.561 KM.

U strukturi rashoda na plaće i naknade troškova zaposlenih odnosi se 1.386.908 KM, doprinose poslodavca 122.627 KM, izdatke za materijal i usluge 787.007 KM, tekuće transfere 1.268.365 KM i kapitalne transfere 130.436 KM.

3.4.1 Bruto plaće i naknade uposlenih

Bruto plaće –Izdaci za plaće i naknade zaposlenih u Općini u 2012. godini iskazani su u iznosu od 1.386.908 KM i u odnosu na plan manji su za 5.592 KM. Od navedenog iznosa na bruto plaće se odnosi 1.167.780 KM, a na naknade troškova uposlenih 219.128 KM. Prosječno isplaćena neto plaća uposlenih u Općini u 2012. godini iznosila je 795 KM.

Obračun plaća zaposlenih u Općini u 2012. godini vršio se prema Pravilniku o plaćama, naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće iz 2011. godine. Koeficijenti za obračun plaća državnih službenika i namještenika utvrđeni su Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće državnih službenika u Jedinostvenom općinskom organu uprave općine Orašje, Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće namještenika u jedinstvenom općinskom organu uprave općine Orašje i Odlukom o utvrđivanju koeficijenata za plaću općinskog načelnika, predsjednika Općinskog vijeća i savjetnika Općinskog načelnika Općine Orašje. Navedenim odlukama, koje je donijelo Općinsko vijeće u 2008. godini, utvrđeni su platni razredi državnih službenika u rasponu od 1-7, a koeficijenti za obračun plaća u rasponu od 9-13,5, dok se za namještenike platni razredi kreću od 1-7, a koeficijenti od 4,7-7,6. Koeficijent za obračun plaće Općinskog načelnika je 18, predsjednika Općinskog vijeća 17, a savjetnika Općinskog načelnika 12,5. **Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da koeficijenti plaća nisu usuglašeni sa koeficijentima utvrđenim Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, što može imati za posljedicu realnost iskazanih troškova za plaće.**

Naknade uposlenih – Naknade uposlenih u Općini, ostvarene su u iznosu od 219.128 KM i u odnosu na plan manje su ostvarene za 3.372 KM. Naknade se odnose na naknade za topli obrok 138.800 KM, naknade prijevoza na posao i sa posla 46.113 KM, regres za godišnji odmor 19.500 KM, jubilarne nagrade, darovi djeci i dr. 9.401 KM, otpremnine zbog odlaska u mirovinu 7.508 KM i pomoći u slučaju smrti i teže bolesti 5.314 KM.

Obračun i isplata naknade za topli obrok u 2012. godini vršena je u visini od 1% prosječno isplaćene plaće FBiH, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, sukladno Odluci Općinskog načelnika i Pravilniku o plaćama, naknadama i drugim naknadama koje nemaju karakter plaće iz 2011. godine (usuglašenog sa Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće Županije Posavske).

Odlukom načelnika (br. 01-14-1374/12 od 20.09.2012. godine) o isplati regresa za godišnji odmor za 2012. godinu, utvrđen je iznos regresa u visini od 400 KM po uposlenom, s tim da se isplata regresa izvrši u prvom dijelu u iznosu od 250 KM, a ostatak od 150 KM, do konca 2012. godine. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je izvršena isplata regresa za 2012. godinu u iznosu od 250 KM po uposleniku, dok za neisplaćeni iznos od 12.150 KM (150 KM po uposleniku) nije stvorena obveza niti su terećeni troškovi revidirane godine, a što je bila obveza sukladno Uredbi o računovodstvu i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Za navedeni iznos neisplaćenog regresa, manje su iskazani rashodi Općine.

Potrebno je poduzeti aktivnosti na usklađivanju koeficijenta za obračun plaća uposlenih u Općini sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH,

Osigurati evidentiranje rashoda u periodu u kojem je obveza za plaćanje nastala sukladno Uredbi o računovodstvu i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

3.4.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge, iskazani su u iznosu od 787.007 KM i isti su u odnosu na plan manje ostvareni za 3.693 KM. Navedeni izdaci se najvećim dijelom odnose na izdatke za el. energiju 204.866 KM, tekuće održavanje 85.610 KM, izdatke za komunikacije i komunalne usluge 202.066 KM, nabavu materijala 74.154 KM izdatke za usluge prijevoza i goriva 30.554 KM i ugovorene usluge u iznosu od 175.450 KM. Veće ostvarenje izdataka u odnosu na plan konstatirano je na pozicijama izdataka za el. energiju (10,14%) i izdataka za komunikaciju i komunalne usluge (10,42%), **što je u suprotnosti sa člankom 31. Zakonom o proračunima u FBiH kojim je propisano da proračunskim korisnicima nije dozvoljeno stvaranje obveza, odnosno rashoda ili opterećenja proračunskih pozicija, ako ti rashodi ili opterećenja proračunskih pozicija nisu odobreni u okviru iznosa alociranog za tog proračunskog korisnika.**

Uvidom u izdatke za el.energiju, koji su ostvareni u iznosu od 204.866 KM, konstatirano je da su na ovoj poziciji iskazani izdaci za el.energiju Općine u iznosu od 27.341 KM, izdaci za uličnu rasvjetu 152.110 KM i izdaci za centralno grijanje 25.415 KM.

U izdacima za komunikacije i komunalne usluge koji su ostvareni u iznosu od 202.066 KM, sadržani su izdaci za PTT usluge 25.148 KM, izdaci za vodu i kanalizaciju 6.195 KM, izdaci za odvoz smeća 12.352 KM, ostale komunalne usluge 55.486 KM, te zajedničku komunalnu potrošnju 102.879 KM. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je zaključen Ugovor 06.04.2011. godine sa JP „Komunalac“ Orašje o obavljanju usluga zajedničke komunalne potrošnje za 2011. godinu kojim je regulirano čišćenje i održavanje javnih površina s odvozom otpada (čišćenje ulica, odvoza otpada sa javnih površina, održavanje svih slivnika, održavanje gradske fontane i ostalo) i održavanje javnih zelenih površina sa odvozom otpada, a 03.05.2012. godine o obavljanju navedenih usluga za 2012. godinu. Ugovorom za 2011. godinu, utvrđena je ukupna vrijednost ugovorenih usluga u iznosu od 7.210 KM mjesečno (sa PDV-om), što ukupno za ugovoreni period iznosi 64.892 KM, kao i plaćanje na temelju ispostavljenih mjesečnih računa vršitelja usluga. Ugovorom za 2012. godinu, utvrđena je ukupna vrijednost ugovorenih usluga u iznosu od 7.500 KM mjesečno (sa PDV-om), što ukupno za ugovoreni period iznosi 60.000 KM, kao i plaćanje na temelju ispostavljenih mjesečnih računa vršitelja usluga. **Temeljem zaključenih ugovora, mišljenja smo da se isti trebaju zaključivati na početku godine, jer se zaključuju za fiskalnu godinu.** Uvidom u dokumentaciju, konstatirano je da navedeno Javno poduzeće za svoje usluge dostavlja mjesečno fakture, a na temelju izvješća o obavljenim poslovima dostavljenog uz fakturu, odobrenih od strane komunalnih redara koji vrše kontrolu obavljenog posla. Pored navedenih stalnih usluga, ugovoreno je obavljanje povremenih sezonskih usluga, na pismeno traženje naručitelja usluga, kao što su sadnja cvijeća i ukrasnih grmova, sijanje trave, košenje slobodnih površina, koje nisu obuhvaćene ovim ugovorom, a vrijednost i način plaćanja povremenih usluga se utvrđuje posebnim Anexom ugovora.

Za obavljene ostale komunalne usluge (55.486 KM), koje se odnose na postavljanje, održavanje i uklanjanje Božićno-Novogodišnje dekoracije Grada, čišćenje i održavanje svih mjesnih groblja, zbrinjavanje pasa lotalica, čišćenje obala rijeke Save i dr., zaključeni su pojedinačni ugovori sa izvršiteljima usluga. Ugovorom br. 01-23-887/12 od 22.06.2012. godine, zaključenim sa JP „Komunalac“ Orašje, regulirano je pružanje komunalnih usluga održavanja i početnog čišćenja groblja, za koje se ispostavljaju mjesečno fakture, kao i nadzor nad provedbom Ugovora koji vrše komunalni redari i predsjednici Mjesnih zajednica. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Općina provela proceduru izbora dobavljača za

obavljanje navedenih usluga. Također je konstatirano da Komunalni redari, koji vrše kontrolu izvršenog posla, sačinjavaju Izvješća o izvršenim uslugama sukladno zaključenim ugovorima.

Ugovorene usluge, koje su ostvarene u iznosu od 175.450 KM, najvećim dijelom se odnose na: usluge za reprezentaciju 18.766 KM, naknade vijećnicima (paušal) 50.490 KM, troškovi vještačenja 6.840 KM, ugovori o djelu 19.074 KM, troškovi obilježavanja dana Općine 10.956 KM, otpis nenaplativih potraživanja 11.550 KM i ostale nespomenute usluge i dažbine 10.798 KM.

Uvidom u Ugovore o djelu, konstatirano je da se isti, najvećim dijelom, odnose na pružanje usluga prikupljanja i ujedinjenja postojećih dokumenata i bibliografija potrebnih za uspostavu baze podataka resursa turističke baštine-za pomoć pri uspostavi „Virtualnog centra turističke baštine“ (5.280 KM), geodetskih usluga za uspostavljanje katastra nekretnina (2.988 KM), elektronskog unosa podataka u aplikaciju RPG i RK (4.000 KM), uređenja skladišta i popis robe na terminalu (3.750 KM) i popisa arheoloških nalazišta (3.000 KM). Uvidom u dokumentaciju, uzorkom obuhvaćenih ugovora, konstatirano je da su ovlaštene osobe Općine sačinile Izvješća o izvršenim poslovima iz navedenih Ugovora, koji su osnova za izvršene isplate.

Uvidom u dokumentaciju otpisanih nenaplativih potraživanja u iznosu od 11.550 KM, konstatirano je da su isti evidentirani iz razloga što je, nakon podnesene tužbe protiv fizičke osobe zbog neplaćanja naknade za zakup javnih površina, sud presudio u korist navedene osobe, zbog propuštanja podnošenja tužbe za naplatu potraživanja u zakonskom roku od strane Općine, pa je došlo do zastare, **zbog čega ne možemo potvrditi opravdanost učinjenih izdataka, jer Općina nije poduzela pravne radnje protiv navedene osobe u zakonski predviđenom roku.**

Osigurati dosljedno primjenu Zakona o proračunima u FBiH u dijelu korištenja odobrenih sredstava samo do visine utvrđene Proračunom Općine u njegovom posebnom dijelu,

Potrebno je osigurati zaključivanje Ugovora o pružanju zajedničkih komunalnih usluga sa JP „Komunalac“ na početku godine, kako bi izvršene usluge bile sukladne ugovorima za godinu za koju su isti zaključeni,

Potrebno je da se poduzmu pravne radnje u zakonski utvrđenom roku protiv pravnih i fizičkih osoba koje ne izmiruju svoje obveze prema Općini, kako se ne bi stvarali dodatni troškovi koji opterećuju Proračun Općine.

3.4.3 Tekući grantovi

Tekući grantovi u financijskim izvješćima iskazani su u iznosu od 1.268.365 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 16.365 KM (ili za 1,29%). Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je u financijskim izvješćima, na poziciji ukupnih tekućih grantova iskazano manje za 26.400 KM u odnosu na iznos iskazan u Analitičkoj bruto bilanci. Navedena razlika se odnosi na izvršene tekuće grantove iz tekuće pričuve iskazane na posebnoj poziciji u financijskim izvješćima, iako je, po našem mišljenju, izvršenje istih trebalo iskazati na onoj poziciji koja je određena Odlukom o izdvajanju sredstava iz tekuće pričuve. Zbog navedenog su pogrešno iskazani i tekući grantovi pojedinačno po vrstama grantova.

U strukturi tekućih grantova, grantovi drugim razinama vlasti iznose 512.716 KM, grantovi pojedincima 331.177 KM, grantovi neprofitnim organizacijama 400.885 KM, subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima 11.000 KM, naknade za povrat više ili pogrešno uplaćenih poreza 11.536 KM i izvršenje sudskih presuda 1.050 KM.

Odlukom o uspostavi Registra proračunskih korisnika Općine, koju je donijelo Općinsko vijeće 17.12.2009. godine regulirano je da proračunski korisnici, pojmovno, mogu biti: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, općinske službe, javne ustanove, agencije, zavodi, direkcije, odsjeci, odjeljenja itd. Također je regulirano da proračunski korisnici, pojmovno, ne mogu biti udruženja, nevladine neprofitne organizacije, političke partije i stranke. Navedenom Odlukom je određen rok od 60 dana za uspostavu Registra proračunskih korisnika od dana stupanja na snagu ove Odluke. **Iako je rok prošao, Registar proračunskih korisnika nije uspostavljen.**

Grantovi drugim razinama vlasti, koji su iskazani u iznosu od 512.716 KM, najvećim dijelom se odnose na grantove mjesnim zajednicama 113.759 KM, za kulturu 55.924 KM, Radio postaju Orašje 76.000 KM, za šport 124.300 KM od čega grant Športskom savezu Općine 26.800 KM i grantove za Centar za socijalni rad 121.500 KM.

Raspored sredstava Mjesnim zajednicama utvrđen je Odlukom Općinskog vijeća (od 28.04.2011. godine) o načinu i kriterijima za raspoređivanje sredstava Mjesnim zajednicama iz Proračuna općine Orašje. Navedenom Odlukom, ukupan iznos sredstava predviđenih za zadovoljavanje potreba i interesa građana Mjesnih zajednica Općine prenosi se tako da se fiksni dio u iznosu od 40% predviđenih sredstava dijeli u jednakim iznosima na sve Mjesne zajednice, a promjenjivi dio od 60% predviđenih sredstava dijeli se prema kriterijima: veličina Mjesne zajednice po broju domaćinstva (45%), udaljenost sjedišta Mjesne zajednice od sjedišta Općine (10%) i rezerva za posebne potrebe Mjesnim zajednicama (5%). Prema Odluci navedena sredstva će se koristiti za pokriće rada djelatnika Mjesne zajednice, materijalnih troškova ureda i održavanje zajedničkih objekata Mjesne zajednice, a sve prema Statutu Mjesne zajednice i odlukama Vijeća Mjesne zajednice. **Uvidom u navedenu Odluku, konstatirano je da istom nije definiran način kontrole trošenja sredstava u Mjesnim zajednicama, niti način izvještavanja o utrošenim sredstvima doznačenim iz Proračuna Općine.**

Programom Utroška sredstava „Tekući grantovi“, kojeg je donio načelnik Općine 03.04.2012. godine na temelju članka 16., 17., 18. i 19. Odluke o izvršenju proračuna općine Orašje za 2012. godinu, regulirano je da se sredstva Mjesnim zajednicama doznačavaju u mjesečnim dotacijama, čiji su iznosi utvrđeni prethodno navedenom Odlukom. Navedenim Programom je također regulirano da se sredstva sa podpozicija: transfer Radio postaji Orašje, transfer za kulturu, socijalni rad, doznačavaju krajnjem korisniku mjesečno u iznosu 1/12 odobrenog iznosa proračuna, dok se sredstva transfera za šport dodjeljuju na način da se korisnicima: „HNK Orašje“ i Športskom savezu izdvaja mjesečno 1/12 od ukupnog iznosa predviđenog proračunom, za ostale nogometne klubove kvartalno na temelju zahtjeva Službe opće uprave, branitelja i društvenih djelatnosti, Omladinskoj selekciji polugodišnje na temelju zahtjeva Službe opće uprave, branitelja i društvenih djelatnosti, a za ostale sportove sredstva će se dodjeljivati u dva obroka prema planu Općinskog športskog saveza na temelju zahtjeva Službe opće uprave i društvenih djelatnosti. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Općina postupala sukladno navedenoj Odluci i Programu kod dodjeli sredstava drugim razinama vlasti.

Grantovi pojedincima, ostvareni u iznosu od 331.177 KM, najvećim dijelom se odnose na grantove za isplate stipendija 51.500 KM, prijevoz učenika 204.894 KM, naknade porođiljama 25.000 KM i beneficije za socijalnu skrb 32.785 KM.

Odlukom Općinskog vijeća (br.01-38-207/12 od 09.02.2012. godine) o dodjeli jednokratne pomoći uspješnim studentima i studentima iz obitelji slabijeg imovinskog stanja u akademskoj 2011/2012 godini, regulirano je da će se studentima za novčane pomoći za 2012. godinu, izdvojiti ukupan iznos od 10.000 KM, a pojedinačna novčana pomoć za studente iznosi 1.000 KM, odnosno podijelit će se 10 novčanih pomoći. Navedenom Odlukom utvrđeni su uvjeti koje studenti trebaju ispuniti. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Općina raspisala javni natječaj, formirala Povjerenstvo, koje je provelo proceduru sukladno utvrđenim kriterijima, sačinilo zapisnik i bodovnu listu te predložilo 10 kandidata koja ispunjavaju tražene kriterije od čega 4 kandidata u kategoriji uspješnih studenata i 6 kandidata slabijeg imovinskog stanja. Istovremeno se u 2012. godini vršila isplata stipendija studentima po Odluci koja je bila na snazi do donošenja nove, prema kojoj se isplata stipendija vrši mjesečno studentu dok ne završi fakultet a u statusu je redovnog studenta. Ovakav način isplate zahtijevao je angažiranje značajnog iznosa sredstava, zbog čega je donesena nova Odluka, prema kojoj se ograničava godišnji iznos za ove namjene do iznosa od 10.000 KM.

Programom utroška sredstava za naknade porođiljama definirano je da će se naknade isplaćivati jednokratno i to 1.000 KM za rođeno treće dijete, 2.000 KM za rođeno četvrto dijete i 3.000 KM za rođeno peto dijete.

Zakonom o osnovnom obrazovanju Županije Posavske regulirano je da Općina osigurava sredstva za prijevoz učenika na području Općine. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Općina provela proceduru izbora najpovoljnijih ponuđača za prijevoz učenika u 2012. godini. Plaćanje prijevoza učenika se vrši temeljem mjesečno ispostavljenih faktura, a prema Programu utroška sredstava „Tekućih grantova“ za 2012. godinu, praćenje i kontrolu ugovornih obveza prijevoznika vrši Služba opće uprave, branitelja i društvenih djelatnosti koja ovjerava prijem faktura.

Grantovi neprofitnim organizacijama - navedeni grantovi (400.885 KM), se najvećim dijelom odnose na mjesečne dotacije planirane Proračunom, Dječijem vrtiću „Pčelica“ za isplate plaća i naknada i materijalnih troškova uposlenih u iznosu od 144.500 KM, političkim partijama u iznosu od 67.436 KM, koji se realiziraju

prema broju vijećnika u Općinskom vijeću, grantove vjerskim zajednicama 29.800 KM, grantove Crvenom križu 34.496 KM, grantove udruženjima građana 92.059 KM i ostale grantove neprofitnim organizacijama 21.600 KM.

Odlukom o izvršavanju Proračuna Općine za 2012. godinu, regulirano je da će se sredstva, utvrđena u proračunu „Grantovi neprofitnim organizacijama“ koristiti u skladu sa planom i programom utroška koga utvrđuje Načelnik, a na prijedlog korisnika proračuna i resorne Službe na temelju podnesenih zahtjeva proračuna, ili na temelju raspisanog Javnog natječaja. Programom utroška sredstava „tekući grantovi“, sredstva za „Grantove neprofitnim organizacijama“, navedene su neprofitne organizacije, iznos sredstava i način isplate sredstava koja im se osiguravaju u Proračunu Općine kao što su: humanitarne organizacije (MDD Merhamet i Crveni križ), vjerske zajednice, udruženja građana, dragovoljna vatrogasna društva, udruge proistekle iz domovinskog rata, grantovi za ostale udruge stradalnika iz Domovinskog rata koji će se raspoređivati po pojedinačnim zahtjevima, grant za održavanje Spomen sobe 106. brigade HVO, grantovi udrugama roditelja djece sa posebnim potrebama, grantovi vijećničkim grupama, te grantovi odgojno obrazovnim ustanovama za predškolski odgoj (Dječiji vrtić „Pčelica“). Pored navedenih neprofitnih organizacija kojima je utvrđen iznos sredstava, Programom je određen iznos ostalim udruženjima u ukupnom iznosu od 15.000 KM, koji će se rasporediti sukladno Odluci Općinskog vijeća o postupku i kriterijima za raspodjelu sredstava udrugama građana od interesa za općinu Orašje. Navedenom Odlukom utvrđeni su kriteriji za raspodjelu sredstava, kao i raspisivanje Javnog natječaja za dodjelu sredstava neprofitnim organizacijama koji se raspisuje na početku godine za tekuću godinu. **Na temelju prezentirane dokumentacije, konstatirano je da Općina nije raspisivala Javni natječaj za izbor projekata za dodjelu sredstava udrugama građana od interesa za Općinu, kako je to regulirano navedenom Odlukom, jer je postupljeno sukladno Odluci o izvršavanju proračuna za 2012. godinu i sačinjenom Programu utroška sredstava „tekući grantovi“ Općinskog načelnika, na temelju dostavljenih zamolbi korisnika. Imajući u vidu da se značajna nepovratna sredstva izdvajaju udrugama građana, vjerskim organizacijama i ostalim neprofitnim organizacijama (143.459 KM), smatramo da bi u cilju racionalnijeg i transparentnijeg trošenja sredstava, Općina trebala raspisivati Javne natječaje, a Odlukom o izvršavanju proračuna utvrditi izdvajanje sredstava za navedene namjene sukladno navedenoj Odluci.**

U cilju racionalnog i transparentnog upravljanja javnim prihodima, te djelotvornijeg korištenja raspoloživih resursa, osigurati dosljednu primjenu Odluke o postupku i kriterijima za raspodjelu sredstava udrugama građana od interesa za Općinu, te sukladno navedenom, osigurati raspisivanje Javnih poziva za izbor projekata i programa udruga građana koji će se financirati iz Proračuna Općine Orašje.

3.5 Javne nabavke

Revizijom postupka javnih nabavki u Općini, bile su obuhvaćene nabavke koje su se provodile tijekom 2012. godine, odabrane metodom slučajnog uzorka, sa ciljem utvrđivanja da li se postupalo sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH i internim aktima Općine.

Na osnovu Pregleda provedenih postupaka javnih nabavki, konstatirano je da je Općina provela 56 postupaka javnih nabavki u 2012. godini, od čega 4 otvorena postupka (jedan nije okončan do kraja 2012. godine), 19 postupaka konkurentskim zahtjevom (jedan postupak nije okončan do kraja 2012. godine) i 33 izravna postupka.

Općina je u 2012. godini izvršila kapitalna ulaganja u iznosu od 1.106.561 KM i najvećim dijelom se odnose na nabavke: zemljišta 152.200 KM, zgrada 241.833 KM, vanjske rasvjete 35.886 KM, izgradnju i rekonstrukciju cesta 389.244 KM, rekonstrukciju i investicije kanalske mreže 104.305 KM, sanaciju njiivskih putova Općine 42.494 KM.

Uzorkom su obuhvaćene slijedeće javne nabavke: prijevoz učenika, izrada glavnog projekta kanalizacije Općine Orašje I faza, sanacija odvodnih kanala uz lokalne ceste na području Općine Orašje, uređenje Doma kulture u Matićima, izrada horizontalne i vertikalne signalizacije ceste Orašje-Ugljara-Matići, izgradnja ceste Orašje-Ugljara- Kostrč-Matići (I-vi dio IV faze), asfaltiranje cesta u Poduzetničkoj zoni Dusine u Orašju i tekuće nabavke: uredskog materijala, tiskarskih usluga, održavanja službenih automobila, bankarskih usluga, goriva i lož ulja, te zimskog održavanja cesta. Uvidom u procedure navedenih javnih nabavki nisu konstatirane nepravilnosti osim što u jednom slučaju, obuhvaćenom uzorkom, nije izvršena procjena

vrijednosti ugovora od strane ugovornog organa, a što je opredjeljujuće za izbor postupka nabavke, sukladno članku 6. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu provođenja zakonske procedure procjenjivanja vrijednosti nabavki roba, usluga i ustupanja radova.

3.6 Stalna sredstva

Na dan 31.12.2012. godine iskazana je knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 7.707.805 KM i ista se odnosi na knjigovodstvenu vrijednost zemljišta 2.452.198 KM, građevina 2.673.228 KM, javnih dobara 2.469.961 KM i opreme za obavljanje djelatnosti Općine 112.418 KM.

Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je Općinski načelnik donio Odluku 03.12.2012. godine o godišnjem popisu i osnivanju komisija za popis. Temeljem Odluke Komisija je sačinila Poslovnik o radu Komisije i Plan rada Komisije. Nakon završenog popisa od strane popisnih komisija, Centralna popisna komisija je 15.01.2013. godine sačinila Izvješće o obavljenom godišnjem popisu sredstava, obveza i potraživanja na dan 31.12.2012. godine. U Izvješću, koje je usvojeno od strane načelnika Općine 25.01.2013. godine, nije navedena vrijednost stalnih sredstava, kao ni vrsta i vrijednost stalnih sredstava koja se predlaže za rashod. Imajući u vidu da je u Izvješću navedeno da za određena sredstva Komisija nije mogla utvrditi gdje se nalaze, te je predložila da se ista otpišu i unište, što se ne može prihvatiti jer nije navedeno o kojoj se opremi radi ni gdje se ista nalazi, zbog čega je trebalo evidentirati kao manjak opreme. Komisije nisu popisale sitan inventar, navodeći kao razlog nepostojanje knjigovodstvenih podataka o količini i vrijednosti istih, što ukazuje da Općina ne vodi Pomoćnu knjigu sitnog inventara, a što je bila u obveza sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Na osnovu navedenog nismo se uvjerali da je popis izvršen u potpunosti sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH

U poslovnim knjigama, na poziciji stalnih sredstava, evidentiraju se kapitalna ulaganja u objekte lokalne komunalne infrastrukture, izvršene kako u 2012. godini tako i ranije, koji prema Zakonu o načelima lokalne samouprave, spadaju u vlastite nadležnosti Općine i dana su Općini na upravljanje, financiranje i unapređenje, ali se ne evidentiraju sredstva, stanovi, poslovni prostori, objekti za koje nije izvršena procjena fer vrijednosti. Uvidom u Izvješće Centralne popisne komisije konstatirano je da je Komisija predložila izvršavanje procjene vrijednosti sve imovine (sredstva, stanovi, poslovni prostori, objekti) kako bi se popis imovine upotpunio sa podacima vrijednosti iste.

Poduzeti aktivnosti na utvrđivanju vrijednosti imovine koja je u vlasništvu Općine ili ima pravo raspolaganja nad istom, te na osnovu vjerodostojne dokumentacije izvršiti procjenu fer vrijednosti iste kako bi imovina bila istinito i fer iskazana u poslovnim knjigama,

Sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH vršiti popis imovine i obveza i izradu Izvješća o popisu imovine i obveza Općine na dan 31.12., koji će sadržavati sve vrijednosne i naturalne pokazatelje imovine i obaveza Općine, iz kojih će se nedvosmisleno moći zaključiti da je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.

3.7 Kratkoročna potraživanja

Na dan 31.12.2012. godine u financijskim izvješćima Općine iskazana su kratkoročna potraživanja u iznosu od 346.492 KM. Kratkoročna potraživanja se odnose na potraživanja: prema špedicijama 11.136 KM, za korištenje poslovnih prostora 13.622 KM, za korištenje javnih površina 38.416 KM, za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta 17.329 KM, ostala potraživanja 48.346 KM i sumnjiva i sporna potraživanja 222.440 KM. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da je na određenim stavkama potraživanja iskazan potražni saldo u ukupnom iznosu od 4.965 KM, zbog čega je iste trebalo preknjižiti sa 31.12.2012. godine na poziciju obveza kako bi potraživanja bila iskazana istinito i fer.

Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da se ne poduzimaju u svim slučajevima na vrijeme zakonske radnje naplate potraživanja, jer je evidentno da se pokreću postupci za prinudnu naplatu dugovanja starija od godinu dana, a u nekim slučajevima je došlo i do zastare potraživanja. Komisija za popis obveza i potraživanja je dala preporuke da se utvrde razlozi povećanja potraživanja Općine, kao i da se poduzmu

mjere i procedure za poboljšanje i redovitu naplatu istih, te da se tamo gdje su ispunjeni zakonski uvjeti, sudskim putem poduzmu mjere naplate potraživanja. Također je preporučila da se na vrijeme poduzmu zakonske mjere za naplatu potraživanja, kako ne bi došlo do zastare potraživanja.

Osigurati kontinuirano praćenje naplate potraživanja po svim osnovama, kao i poduzimanje zakonskih mjera na naplati svih potraživanja a posebno onih iz ranijih godina, kako ne bi došlo do zastare istih.

4. KOMENTAR

Općina Orašje je, u ostavljenom roku, dostavila očitovanje na Nacrt izvješća o reviziji finansijskih izvješća za 2012. godinu, broj 01-14-1252/13 od 14.08.2013. godine. U očitovanju dati su komentari na kvalifikacije navedene u Neovisnom revizorskom mišljenju, za koje nije dostavljena dodatna dokumentacija. U komentarima na kvalifikacije po točkama 1. i 2., koje su prihvaćene od strane Općine, navedena su obrazloženja kao i aktivnosti koje će se poduzeti u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka.

Komentar po točki 3. Neovisnog revizorskog mišljenja, koji se odnosi na utrošak sredstava tekućih grantova udrugama građana, vjerskim zajednicama i ostalim neprofitnim organizacijama, ne možemo prihvatiti iz razloga što je Općinsko vijeće donijelo Odluku o postupku i kriterijima za raspodjelu sredstava udrugama građana od interesa za općinu Orašje (br.01-02-696/10 od 27.05.2010. godine), koja je na snazi, a kojom se osigurava princip pravičnosti i transparentnosti. Zbog navedenog Odluka o izvršavanju proračuna Općine i Odluka o postupku i kriterijima za raspodjelu sredstava udrugama građana od interesa za općinu Orašje trebaju biti usuglašene.

Rukovodilac
Sektora za finansijsku reviziju
Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Voda tima:
Dunja Logo, dipl. oec.
Član tima:
Adija Babić, dipl. oec.

Prilog br. 1.
Izvršenje proračuna Općine Orašje na dan 31.12.2012. godine
Iznos u KM

Red. Broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2012. godinu	Rebalans I Povećanje/ /smanjenje	Operativni Proračun za 2012. godinu (3+4)	Izvršenje Proračuna za 2012. godinu	Izvršenje Proračuna za 2011. godinu
1	2	3	4	5	6	7
I	Tekući izdaci (zbir od 1 do 12)	2.438.000	- 75.800	2.362.200	2.324.432	2.324.030
1.	Bruto plaće i naknade plaća	1.160.000	10.000	1.170.000	1.167.780	1.112.437
2.	Naknade troškova uposlenih	250.000	- 27.500	222.500	219.128	249.219
3.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	122.000	1.000	123.000	122.617	117.477
4.	Putni troškovi	17.000	- 7.000	10.000	10.220	17.466
5.	Izdaci za komunikaciju, komunalne usluge i energiju	409.000	- 40.000	369.000	384.643	390.259
6.	Nabava materijala i sitnog inventara	90.000	-	90.000	96.443	96.367
7.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	26.000	3.000	29.000	30.554	26.344
8.	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	-	-	-	-	-
9.	Izdaci za tekuće održavanje	88.500	1.500	90.000	85.610	92.135
10.	Osiguranje, bankarske usluge i usluge platnog prometa	4.000	-	4.000	4.087	4.003
11.	Ugovorene i druge posebne usluge	216.500	- 17.800	198.700	175.450	193.598
II	Tekući transferii (1+2)	1.323.200	- 38.300	1.284.900	1.268.364	1.304.769
1.	Tekući transferi drugim razinama vlasti	525.000	- 8.000	517.000	512.716	475.936
2.	Tekući transferi pojedincima	340.600	- 6.200	334.400	331.177	321.130
3.	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	397.600	10.900	408.500	400.885	398.722
4.	Tekući transferi za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta	45.000	- 35.000	10.000	11.000	80.000
5.	Ostali tekući transferi - povrati i drugo	15.000	-	15.000	12.586	28.981
III	Kapitalni transferi	225.000	- 81.100	143.900	130.436	221.856
IV	Kapitalni izdaci (1+2)	1.505.000	- 342.800	1.162.200	1.106.562	1.763.165
V	Tekuća pričuva	55.000	1.000	56.000		
	Ukupno rashodi i izdaci (I+II+III)	5.491.200	- 538.000	4.953.200	4.829.794	5.613.820
	Višak prihoda nad rashodima	142.300				
	Višak rashoda nad prihodima				- 214.099	- 151.737
	Broj uposlenih	80		81	80	80

Prilog br. 2.
Izvršenje proračuna Općine Orašje na dan 31.12.2012. godine
Iznos u KM

Red. Broj	Vrsta prihoda	Proračun za 2012. Godinu	Rebalans I Povećanje/ smanjenje	Operativni proračun za 2012. godinu (3+4)	Izvršenje Proračuna za 2012. godinu	Izvršenje Proračuna za 2011. godinu
1	2	3	4	5	6	7
I	Porezni prihodi	2.494.000	- 124.000	2.370.000	2.315.574	2.463.149
1.	Prihodi od poreza	2.494.000	- 124.000	2.370.000	2.315.574	2.463.149
II	Neporezni prihodi	1.670.500	- 222.300	1.448.200	1.414.352	1.365.031
	Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	690.500	39.700	730.200	721.070	676.331
1.	Prihodi od nefinansijskih javnih poduzeća i finansijskih javnih institucija	690.000	40.000	730.000	720.770	675.899
2.	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	500	- 300	200	300	432
	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	980.000	-262.000	718.000	693.282	685.500
1.	Prihodi od pružanja javnih usluga	980.000	-262.000	718.000	693.282	685.500
III	Tekuće potpore	191.000	- 61.500	129.500	136.892	241.524
1.	Tekuće potpore ostalih nivoa vlasti	191.000	- 61.500	129.500	136.892	241.524
IV	Kapitalni primici	1.278.000	- 273.000	1.005.000	748.877	1.392.379
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	200.000	50.000	250.000	209.452	385.202
2.	Kapitalne potpore	1.078.000	- 323.000	755.000	539.425	1.007.177
	Ukupno prihodi i primici (I+II+III+IV)	5.633.500	- 680.300	4.953.200	4.615.695	5.462.083